

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/104/2025
Identifikačné číslo spisu:	8723201316
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8723201316.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: B. Č., narodenej XX. S. XXXX, X.É. XXXX/X, G., zastúpenej advokátom Mgr. Marcelom Lesňákom, Murgašova 87/6, Poprad, proti žalovanému: O. Č., narodenému XX. M. XXXX, X. XXXX/X, G., zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bašistom, Štefánikova 8, Poprad, o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom, vedeného na Okresnom súde Poprad sp.zn. 12C/18/2023, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. januára 2025 sp. zn. 27Co/13/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad rozsudkom z 24. júna 2024 č. k. 12C/18/2023-73 žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o presnej výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala uloženia povinnosti žalovanému vydať jej bezdôvodné obohatenie spočívajúce v užívaní spoločného bytu v sume 350 eur mesačne, a to za obdobie od mája 2015 až do právoplatného ukončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Svoju žalobu odôvodňovala predovšetkým tvrdením, že žalovaný je jej bývalým manželom, s ktorým bola rozvedená, pričom na príslušnom súde prebieha konanie o vyporiadanie ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva. Podľa žalobnej argumentácie ju žalovaný prinútil opustiť predmetný spoločný byt, výlučne ho užíva sám, nedovolí jej ho užívať a obohacuje sa na jej úkor o polovicu trhového nájomného za obdobný trojizbový byt v danej lokalite, ktorého výška sa podľa inzercii pohybuje okolo 700 eur mesačne.

1.2. Výkonaným dokazovaním mal prvostupňový súd preukázané, že manželstvo sporových strán bolo

rozvedené rozsudkom právoplatným 17. mája 2015, účastníci nadobudli predmetný byt do bezpodielového spoluvlastníctva a k dohode o jeho vyporiadaní po rozvode nedošlo. Súd vychádzal z nesporných skutočností a vykonaných dôkazov, z ktorých vyplynulo, že žalovaný užíva byt výlučne sám, avšak žalobkyňa z neho odišla dobrovoľne už v auguste 2015 a v súčasnosti užíva iný byt, na ktorý má uzavretú nájomnú zmluvu. Žalovaný zároveň sám a v celom rozsahu znáša všetky náklady spojené so spravovaním predmetného bytu, vrátane splátok hypotekárneho úveru a mesačných platieb do fondu prevádzky, údržby a opráv.

1.3. V rámci právneho posúdenia súd prvej inštancie aplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho zákonníka, predovšetkým ustanovenia o bezdôvodnom obohatení podľa § 451 a nasledujúcich, pričom zdôraznil, že na úspešné uplatnenie takéhoto nároku je nevyhnutné kumulatívne preukázať existenciu protiprávneho úkonu, získanie bezdôvodného obohatenia na úkor iného a príčinnú súvislosť medzi týmito prvkami. Keďže v prejednávanej veci žalobkyňa nepreukázala, že by jej žalovaný aktívne bránil v užívaní nehnuteľnosti, čo bolo konštatované aj v skoršom rozhodnutí odvolacieho súdu o zamietnutí jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, súd vyhodnotil, že chýba základný hmotnoprávny predpoklad zodpovednosti žalovaného. Skutočnosť, že po dobrovoľnom odst'ahovaní žalobkyne z bytu ho výlučne užíva žalovaný, nemôže sama osebe zakladať jeho záväzok uhrádzať jej sumu zodpovedajúcu polovici obvyklého nájomného.

2. Na základe odvolania podaného žalobkyňou Krajský súd v Prešove rozsudkom z 21. januára 2025 sp. zn. 27Co/13/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a úspešnému žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku sa obmedzil len na doplnenie ďalších dôvodov na zdôraznenie jeho vecnej správnosti. Odvolací súd podrobne analyzoval aplikáciu princípu formálnej pravdy zakotveného v ustanovení § 185 Civilného sporového poriadku, pričom uviedol, že súd je pri svojom rozhodovaní obmedzený len na vykonávanie dôkazov, ktoré boli v konaní navrhnuté stranami sporu. V kontradiktórnom procese nesú strany zodpovednosť za unesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena.

2.2. V súvislosti s ťažiskovou procesnou námietkou žalobkyne, že súd prvej inštancie pojednával a rozhodol bez jej prítomnosti a bez prítomnosti jej vtedajšieho právneho zástupcu, ktorý sa preukazoval práceneschopnosťou, odvolací súd dospel k jasnému záveru, že postup súdu nižšej inštancie bol prísne zákonný a neodporoval právu na spravodlivý proces. Súd podrobne zmapoval časovú os doručovania predvolaní a úkonov účastníkov. Zistil, že zástupca žalobkyne na výzvy súdu nereagoval, následne mu bolo doručované predvolanie so zohľadnením fikcie doručenia a ani žalobkyňa si zásielky nepreberala na jej evidovanej doručovacej adrese. Keďže sa žalobkyňa a jej zástupca na pojednávanie bez náležitého ospravedlnenia nedostavili a dôvod na ďalšie odročovanie bez preukázanej existencie dôležitých prekážok pominul, súd prvej inštancie mal nielen právo, ale i povinnosť vo veci konať a rozhodnúť na jednom pojednávaní.

2.3. Pri vecnom prieskume nároku odvolací súd potvrdil prvostupňový záver, že žalobkyňa nedisponuje oprávnením domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia vo výške fiktívneho polovičného nájomného. Odvolací súd konštatoval, že bezdôvodné obohatenie medzi rozvedenými manželmi by mohlo spočívať v konzumácii úžitkovej hodnoty celého bytu jedným z nich za predpokladu, že za služby a náklady spojené s bytom neplatí nič alebo len určitú časť. Keďže v prejednávanej veci žalovaný preukázateľne sám hradí všetky poplatky súvisiace s predmetným bytom a žalobkyňa dobrovoľne opustila spoločnú domácnosť bez akéhokoľvek preukázania viny žalovaného, nebol naplnený právny dôvod ani hmotnoprávne predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného v zmysle ustanovení § 451 a § 454 Občianskeho zákonníka.

3. Proti predmetnému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote rozsiahle a odôvodnené dovolanie, domáhajúc sa zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzovala zo súbežného uplatnenia dvoch dovolacích dôvodov, a to konkrétne z ustanovenia § 420

písm. f) Civilného sporového poriadku a ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

3.1. K prvému uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku žalobkyňa rozsiahlo a opakovane namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k podstatnému zásahu a porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatu tejto vady videla v dvoch rovinách. Po prvé tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu je po obsahovej stránke nezrozumiteľné, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, čím nerešpektuje atribúty a povinnosti zakotvené v ustanoveniach § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 Civilného sporového poriadku. Súd sa podľa nej riadne a s náležitou presvedčivosťou nevysporiadali s jej podstatnými argumentmi a dôkaznými návrhmi. Po druhé žalobkyňa zotrvala na svojej argumentácii, že súd prvej inštancie pochybil, keď vykonal pojednávanie dňa 24. júna 2024 vo veci samej v jej neprítomnosti a v neprítomnosti jej vtedajšieho právneho zástupcu. Podľa jej názoru predvolania neboli riadne doručené a jej účasť na konaní bola fakticky zmarená tým, že k poštovej schránke v mieste svojho trvalého pobytu nemala prístup, keďže žalovaný úmyselne vymenil zámky na byte a schránke. Týmto formalistickým postupom mal súd hrubo zasiahnuť do jej procesných práv a odprieť jej možnosť aktívne sa podieľať na súdnom prejednaní veci a realizovať právo na kontradiktórny proces.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku žalobkyňa namietala, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyriešení kľúčovej právnej otázky týkajúcej sa vzniku bezdôvodného obohatenia medzi bývalými manželmi pred vyporiadaním BSM, pri ktorej sa však zásadným spôsobom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Konkrétne poukázala na skutočnosť, že žalovaný fakticky nadužíva spoločnú nehnuteľnosť nad rozsah svojho predpokladaného podielu, pričom v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. októbra 2010, sp. zn. 6 Cdo 184/2010, v takomto prípade spoluvlastníkovi, ktorý vec výlučne užíva, vzniká povinnosť vydať úžitkovú hodnotu, ktorá by v zmysle trhových pomerov prislúchala vylúčenému spoluvlastníkovi. Žalobkyňa kategoricky poprela, že by predmetný byt opustila z vlastného dobrovoľného presvedčenia, ale tvrdila, že žalovaný ju k odchodu donútil, čo konzekventne dokazuje aj výmenou zámkov, znemožnením užívania a celkovým správaním žalovaného. Odvolaciemu súdu vytýkala, že toto nesprávne právne posúdenie bezdôvodného obohatenia vedie priamo k odopreniu ochrany jej vlastníckeho práva chráneného článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky a Listinou základných práv a slobôd.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhol, aby odvolací súd dovolanie žalobkyne ako zjavne nedôvodné v plnom rozsahu zamietol (resp. odmietol) a priznal mu právo na náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Žalovaný vo svojom vyčerpávajúcom vyjadrení konštatoval, že žalobkyňa v podanom dovolaní výlučne reiteruje a účelovo opakuje tie isté argumenty, s ktorými sa už mimoriadne dôkladne a presvedčivo vysporiadal odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku. Zásadne nesúhlasil s tvrdením o porušení práva na spravodlivý proces spočívajúcom v nezákonnom predvolávaní na pojednávanie. Argumentoval aplikáciou právnej zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria bdelym) a podčiarkol, že to bola výlučne žalobkyňa, ktorá napriek plnému právnomu poučení počas celej doby dlhotrvajúceho sporu neoznámila súdu svoju faktickú doručovaciu adresu, zotrvávajúc na uvádzaní adresy, ktorú pred rokmi dobrovoľne opustila a na ktorej sa reálne nezdržiavala. Žalovaný odmietol, že by zmaril doručenie vymenením schránok; naopak, poukázal na plnú zodpovednosť žalobkyne za nepreberanie zásielok v odbernej lehote. Reagoval tiež na námietku nevykonania dôkazu výsluchom žalobkyne tým, že žalobkyňa takýto konkrétny dôkaz v konaní sama ani nenavrhol, čím súd nemohol porušiť jej procesné práva jeho nevykonaním.

4.2. Vo vzťahu k namietanému odklonu od judikatúry pri posudzovaní bezdôvodného obohatenia žalovaný uviedol, že hmotnoprávne predpoklady uplatňovaného inštitútu podľa § 451 Občianskeho zákonníka jednoducho absentujú. Potvrdil zistenia konajúcich súdov, že to bola jedine žalobkyňa, ktorá sa ešte pred rozvodom manželstva z nehnuteľnosti z vlastnej vôle odsťahovala do iného bytu. Zároveň apeloval na to, že žalobkyňa po celú dobu neuhrádza žiadne príspevky na splátky úveru spojeného so

zateplením, platby za dodávku služieb či úhrady do fondu prevádzky, pričom celé toto finančné bremeno nesie sám žalovaný. V danom kontexte je domáhanie sa domnelých nárokov na zaplatenie polovice fiktívneho komerčného nájomného neoprávnené, účelové a nesmeruje k vydaniu bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovaného nevzniklo.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolací súd najskôr komplexne posudzoval dovoláciu argumentáciu vystavanú na existencii dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Uvedené ustanovenie precizuje, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa pod týmto pojmom rozumie faktický postup súdu, ktorý svojou závažnosťou odníma strane možnosť konať pred súdom a hájiť svoje oprávnené záujmy.

6.1. Dovolací súd vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti, zmätočnosti a nedostatočnému odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu konštatuje, že súčasťou práva na spravodlivý proces je síce povinnosť súdu riadne, presvedčivo a logicky odôvodniť svoje rozhodnutie (§ 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku), avšak táto povinnosť neobsahuje imperatív dať vyčerpávajúcu a podrobnú odpoveď na absolútne každý (aj irelevantný) argument strany sporu. Požiadavka na riadne odôvodnenie je naplnená vtedy, ak rozhodnutie poskytuje špecifickú a jasnú odpoveď na tie tvrdenia, ktoré sú pre posúdenie konkrétnej veci zásadné a rozhodujúce. Z mimoriadne detailného odôvodnenia preskúmaného napadnutého rozsudku odvolacieho súdu jednoznačne, logicky a zrozumiteľne vyplýva, na akých konkrétnych skutkových a právnych zisteniach odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie založil. Námetka žalobkyne o údajnej nepreskúmateľnosti nie je reflexiou objektívnej absencie dôvodov v texte rozsudku, ale je iba vyjadrením jej subjektívneho nesúhlasu s tým, aké právne závery odvolací súd z riadne zisteného stavu vyvodil. Nesúhlas s právnym názorom súdu a s hodnotením dôkazov nie je a pojmovo ani nemôže byť vadou subsumovanou pod § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

6.2. Druhú líniu argumentácie v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku zamerala žalobkyňa na to, že súd prvej inštancie pojednával dňa 24. júna 2024 vo veci v jej neprítomnosti a v neprítomnosti jej advokáta. Dovolací súd po dôslednom vyhodnotení procesného spisu uzatvára, že k znemožneniu realizácie procesných práv nedošlo konaním súdu, ale výlučne pasívnym a neadekvátnym konaním samotnej žalobkyne a jej právneho zástupcu. Podľa § 111 a nasledujúcich ustanovení Civilného sporového poriadku má účastník nespornú povinnosť dbať o preberanie úradných zásielok na adrese, ktorú eviduje v registroch, alebo oznámiť súdu adresu doručovaciu. Ak žalobkyňa argumentovala, že sa na adrese X. XXXX/X E. G. už niekoľko rokov fyzicky nezdržiava a nedisponuje kľúčom od schránky, bolo jej elementárnou procesnou povinnosťou tento stav súdu formálne oznámiť, čo však účelovo urobila až po tom, ako súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok vo veci samej. Doručovanie prostredníctvom uplatnenia procesnej fikcie bolo preto súdom prvej inštancie realizované vecne správne a plne v intenciách zákona. Obdobne, ak právny zástupca strany deklaruje predpokladanú dlhodobú práceneschopnosť, avšak nereaguje na kvalifikované výzvy súdu týkajúce sa jej ukončenia, nemôže legitímne očakávať kontinuálnu paralýzu súdneho konania a odročovanie ad infinitum. Súd má zároveň povinnosť konať bez zbytočných prieťahov a rešpektovať právo oboch strán sporu na rozhodnutie v primeranej lehote. V postupe súdov nižších inštancií preto dovolací súd nezistil naplnenie znaku nesprávneho procesného postupu; naopak, súdy postupovali vysoko profesionálne a zákonne. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku tak nie je naplnený a dovolanie z tohto dôvodu nie je prípustné.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Ťažisko spornej právnej otázky žalobkyňa zamerala na posúdenie podmienok vzniku bezdôvodného obohatenia medzi bývalými manželmi v medziobdobí po právoplatnom rozvode manželstva, avšak pred finálnym vyporiadaním ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nárok z bezdôvodného obohatenia je odlišný od nároku na nadužívanie spoluvlastníckeho podielu v ideálnom podielovom spoluvlastníctve. Nemožno preto na nárok žalobkyne aplikovať právny názor vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 184/2010 .

8.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na bod 43 odôvodnenia napadnutého rozsudku, podľa ktorého : „ Odvolací súd taktiež uvádza, pokiaľ sa jedná o hmotno-právnu stránku veci ,že medzi prípady prospechu toho, za ktorého bolo iným plnené to, čo mal plniť sám, patria aj požiadavky rozvedených manželov na platenie podielu náhrady za užívanie bytu, či náklady spojené s nájmom bytu, a aj platby do fondu prevádzky, údržby a opráv za byt, a iné poplatky spojené s vlastníctvom bytu v tomto prípade po rozvode manželstva. Bezdôvodné obohatenie by potom spočívalo v tom, že bývalý manžel ,ktorý v byte býva, využíva úžitkovú hodnotu celého bytu a za služby alebo náklady spojené s využívaním celého bytu neplatí vôbec alebo len určitú časť. O takýto prípad však nejde, pretože v doterajšom konaní bolo preukázané, že všetky poplatky v súvislosti s vlastníctvom (aj bezpodielovým) k predmetného bytu doposiaľ uhrádza žalovaný výlučne sám. Ani skutočnosť ,že žalobkyňa spoločnú domácnosť opustila (opak nepreukázala) a to ešte pred rozvodom manželstva na základe vlastného rozhodnutia, bez preukázania viny zo strany žalovaného, a teda bez právneho dôvodu, nemôže zakladať hmotno-právne predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného v zmysle ustanovení § 451 OZ resp. § 454 OZ. Odvolací súd aj v tejto časti rozhodnutia sa preto stotožňuje aj s právnymi závermi vyslovenými súdom prvej inštancie“ .

8.2. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd posúdil predmetnú právnu otázku vecne správne. Konajúcce súdy na základe dôkladne zhodnotených dôkazov a predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (v konaní o neodkladnom opatrení) bez akýchkoľvek pochybností preukázali, že žalobkyňa znáša dôsledky vlastného dobrovoľného rozhodnutia opustiť nehnuteľnosť. Išlo o skutkové otázky vyplývajúce z vykonaného dokazovania. Nebolo preukázané, že by bola z bytu fyzicky vytlačená alebo že by jej žalovaný výmenou zámkov protiprávne znemožňoval vstup. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 184/2010, na ktorý sa žalobkyňa odvolávala a ktorý sa aplikuje primárne na inštitút podielového spoluvlastníctva s determinovanými ideálnymi podielmi, na prejednávanej veci pred vyporiadaním BSM (kde podiely na veci zatiaľ neexistujú) nie je priamo mechanicky aplikovateľný bez preukázania prvku núteného vylúčenia z užívania. Rovnako je absolútne kľúčové zdôrazniť skutkový ráz prípadu, v ktorom si žalovaný nákladne plní všetky povinnosti z viazaných úverov a platieb na spravovanie tohto bytu výlučne zo svojich zdrojov, pričom účasť žalobkyne na správe a údržbe majetku úplne absentuje. Konštrukcia fiktívneho bezdôvodného obohatenia žalovaného za týchto okolností je v priamom a príkrom rozpore s princípom dobrých mravov a základnou logikou občianskeho práva, pričom práve konanie o vyporiadaní BSM je jediným správnym rámcom, v ktorom sa tieto investície, úžitky a pasíva komplexne zúčtujú.

9. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné, keďže nezistil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe.

10. Dovolací súd rozhodnutie o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovanej neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.